

חסר. בשמא דהוא קדישא. ובשמא דא, אדפר אדם. ומה דאמר מה יעשה לי אדם, הכי הוא. דתנא כל אינון פתרין קדישין דמלפא, פד אתתקנו בתקונוי. אתקרוני אדם. דיוקנא דכליל פלא. ומה דמשלפא בהו, אתקרי שמא קדישא. ותערא ומה דביה, אתקרי יהו"ה, ואתקרי אדם בכללא דתערא, ומה דביה. (ס"א ומה דאשתלויף מתערא אתקרי שמא קדישא, תערא ומה דביה אתקרי יהו"ה אתקרי אדם בכללא תערא ומה דביה).

ואלין תשעה תקונין דאמר דוד הכא, לאכנעא שנאוי בגין דמאן דאחיד דיקנא דמלפא, ואוקיר ליה בנקירו עלאה, פל מה דבעי מן מלפא מלפא עכיד בגיניה. מאי טעמא דיקנא, ולא גופא. אלא גופא אזיל פתר דיקנא, ודיקנא לא אזיל פתר גופא. (ול"ג מן ודיקנא עד וגופא) (דדיקנא איהו עיקרא דכל גופא וכל הדורא דגופא פתר דיקנא אזיל וכללא דיקנא תליא).

ובתרי גונוי אתי האי חשבנא, חד פדקאמרן. תריין: מן המצר קראתי יי, חד. ענני במרחב יי, תרי. ה' לי לא אירא, תלת. מה יעשה לי אדם, ארבע. ה' לי בעוזרי, חמש. ואני אראה בשונאי, שיתא. טוב לחסות בה', שבעה. מבטוח באדם, תמנניא. טוב לחסות ביי מבטוח בנדיבים, תשעה. (ס"א טוב לחסות בה', מבטוח באדם. ו. טוב לחסות בה'. ת. מבטוח בנדיבים).

מן המצר קראתי יי, מאי קא מיירי אלא דוד, פל מה דאמר הכא, על תקונוא דדיקנא דא קאמר. (רבי יהודה אמר) מן המצר קראתי יי, מאתר דשאר דיקנא לאתפשטא, דהוא אתר דחיק, מקמי פתחא דאודנין מעילא, תחות שערי דרישא. ובגין כך אמר יי"ה תרי זמני. ובאתר (ס"א ובתר) דאתפשט דיקנא, ונחית מאודנוי, ושאר דאתפשטא, אמר יי לי לא אירא, דהוא אתר דלא דחיל (ס"א דחיל) וכל האי אצטריף וכו', (אדם אתקרי ועל אתפשטותא האי אצטריף) דוד לאכנע תחותיה מלכין ועמין, בגין יקרא דדיקנא דא.

ותאנא בצניעותא דספרא, פל מאן דחמי בחלמיה דדיקנא דבר נש עלאה אחיד בידיה, או דאשויט ידיה ליה. ינדע דשלים הוא עם עלאי, וארמיה תחותיה אינון דמצערין ליה. תנא, מתתקן דיקנא עלאה בתשעה תקונין, והוא דיקנא דזעיר אפין, בתשעה תקונין מתתקן.

תקונוא (ד' ק"ח ע"א) קדמאה. מתתקן שיערא מעילא, ונפיק מקמי פתחא דאודנין, מתחות קוצי דתליין על אודנין, ונחתין שערי, נימין על נימין, עד רישא דפומא. תאנא, פל אלין נימין דבדיקנא, תקיפין תיר מפל נימין דקוצין דשערי דרישא, ושערי דרישא אריכין (ופפין), והגי לאו אריכין, ושערי דרישא, מנהון שעיעי, ומנהון קשישין.

וּבְשַׁעֲתָא דְאַתְמַשְׁכֵּן שְׁעָרֵי חוּרֵי דְעֵתִיק יוֹמִין, לְשַׁעְרֵי דְזַעִיר אַפִּין, כְּתִיב,
(משלי א) חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה. מָאֵי בַחוּץ. בְּהַאי זַעִיר אַפִּין.

דְּמַתְחַבְרֵן תְּרֵי מוּחֵי.

תְּרֵי מוּחֵי סְלָקָא דְעַתְרָה. אֵלָא אִימָא אַרְבַּע מוּחֵי. תַּלְתַּת מוּחֵי דְהוּוּ בְּזַעִיר
אַפִּין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ בְתַלְתַּת חֲלָלֵי דְגוּלְגַלְתָּא דְרִישָׁא. וְחַד מוּחָא שְׁקִיט
עַל בְּרִייה, דְכֻלֵּל כָּל תַּלְתַּת מוּחֵי. דְאַתְמַשְׁךְ מְנִיחָה מְשִׁיכֵן כְּלִילָן שְׁקִילָן,
בְּשַׁעְרֵי חוּרֵי. לְהַאי זַעִיר אַפִּין לְתַלְתַּת מוּחֵי דְבִיחָה.

וּמִשְׁתַּכְּחֵן אַרְבַּע מוּחֵי בְהַאי זַעִיר אַפִּין. בְּגִין כֶּךָ אֲשַׁתְּלִימוּ אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת
דְּכְתִיבִין בְּתַפְּיִלָּין, דְאַתְכְּלִיל בְּהוּוּ שְׁמָא קְדִישָׁא דְעֵתִיק יוֹמִין,
עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין, וְזַעִיר אַפִּין. דְהַאי הוּא שְׁלִימוּתָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא. דְכְתִיב,
(דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יִי נִקְרָא עֲלֶיהָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ. שָׁם יִי.
שָׁם יִי מִמֶּשׁ, דְאַיְנוּן אַרְבַּע רְהִיטֵי בְתֵי דְתַפְּיִלָּין.

וּבְגִין כֶּךָ, חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה. דְהָכָא מִשְׁתַּפְּחִין. דְהָא עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין,
סְתִימָא דְסְתִימִין, לָא אֲשַׁתְּכַח, וְלָא זְמִין חֲכָמָתָא דִּילֵיהָ, מְשׁוּם
דְּאִית חֲכָמָתָא סְתִימָא דְכֻלָּא וְלָא אֲתַפְּרֵשׁ. וּבְגִין דְאַתְחַבְּרוּ אַרְבַּעַה מוּחִין
בְּהַאי זַעִיר אַפִּין. אֲתַמַּשְׁכֵּן אַרְבַּע מְבוּעֵין מְנִיחָה לְאַרְבַּע עֵיבָר, וּמִתַּפְּרֵשׁן
מִחַד מְבוּעָא, דְנַפְיָק מִכְּלָהוּ. וּבְגִין כֶּךָ אִינּוּן אַרְבַּע.

וְהָאֵנָּא, הַאי חֲכָמָתָא דְאַתְכְּלִילָא בְאַרְבַּע, אֲתַמַּשְׁכָּא בְהַנִּי שְׁעָרֵי, דְאַיְנוּן
תַּלְיִין תַּלְיִין עַל תַּלְיִין. (ג"א הוּא) וְכֻלְהוּ קְשִׁיין וְתַקִּיפִין, וְאַתְמַשְׁכוּ
וּנְגִידוּ כָּל חַד לְסִטְרוּי. וְאַלְף אַלְפִין וְרַבּוּא רַבְבֵּן תַּלְיִין, מְנִייהוּ דְלִיתְהוּן
בְּחוּשְׁבָּנָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ה) קוּוּצוּתִיו תַּלְתַּלִּים. תַּלִּי תַלִּים.
וְכֻלְהוּ קְשִׁיין וְתַקִּיפִין לְאַתְחַבְּרָא, כְּהַאי חֲלָמִישׁ תַּקִּיף. וְכְהַאי טַנְרָא דְאִיהִי
תַּקִּיפָא. עַד דְעַבְדִּין נוֹקְבִין וּמְבוּעֵין מִתַּחוּת שְׁעָרָא, וּנְגִידִין מְבוּעֵין תַּקִּיפִין
לְכָל עֵיבָר וְעֵיבָר לְכָל סִטְר וְסִטְר. וּבְגִין דְהַנִּי שְׁעָרֵי אוּכְמֵי וְחֻשׁוּכֵן, כְּתִיב
(איוב יב) מְגַלָּה עֲמוּקוֹת מְנֵי חֹשֶׁךְ וַיּוֹצֵא לְאוּר צִלְמוֹת.

וְהָנָּא, הַנִּי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא תַּקִּיפִין (בְּלַחוּדוּי) מִשְׁאַר שְׁעָרֵי דְרִישָׁא, מְשׁוּם דְהַנִּי
בְּלַחוּדִייהוּ מִתַּפְּרֵשׁן וּמִשְׁתַּכְּחֵן, וְאַיְנוּן תַּקִּיפִין בְּאוּרְחִייהוּ. אִמָּאֵי
תַּקִּיפִין. אִי תִימָא, מְשׁוּם דְכֻלְהוּ דִינָא, לָאוּ הָכִי, דְהָא בְּתַקּוּנִין אַלִּין
אֲשַׁתְּכְּחוּ רַחְמֵי (וְדִינָא). וּבְשַׁעֲתָא דְנַחְתִּין תַּלְיִסְר מְבוּעֵי נְהָרֵי דְמִשְׁחָא, אַלִּין
כְּלָהוּ רַחְמֵי.

אַרְאָ תָּאנָּא, כָּל הַנִּי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא, כְּלָהוּ תַּקִּיפִין. מָאֵי טַעְמָא. כָּל אִינּוּן
דְּרַחְמֵי, בְּעֵינִין לְמַהוּי תַּקִּיפִין. לְאַכְפִּיָּא לְדִינָא. וְכָל אִינּוּן דְאַיְנְהוּ
דִינָא, הָא תַּקִּיפִין אִינּוּן. וּבִין כֶּךָ וּבִין כֶּךָ בְּעֵינִין לְמַהוּי תַּקִּיפִין, מִתְרִין

סְטָרִין. כַּד בְּעֵי עֲלָמָא רַחֲמִין, רַחֲמֵי תְקִיפִין וְנִצְחִין עַל דִּינָא. וְכַד בְּעֵי דִינָא, דִּינָא תְקִיף, וְנִצְחָא עַל רַחֲמֵי. וּבְגִין כֶּף בְּעֵינֵין לְמַהוּי תְקִיפִין מִתְרִין סְטָרִין, דְּכַד בְּעוּ רַחֲמֵי, שְׁעָרֵי דְאִינוּן בְּרַחֲמֵי, קִיַּיִמִין וּמִתְחַזְּיָא (פ"א מִתְאַחֲדָא) דִּיקְנָא בְּאִינוּן שְׁעָרֵי, וְכֹלָא הוּוּ רַחֲמֵי. וְכַד בְּעֵי דִינָא, אֲתַחֲזִיָּא דִּיקְנָא בְּאִינוּן שְׁעָרֵי, וְכֹלָא אֲתַקִּיִּים בְּדִיקְנָא.

וְכַד אֲתַגְלִיָּא דִּיקְנָא קְדִישָׁא חוּוּרָא, כֹּל הֲגֵי וְכֹל הֲגֵי מִתְנַהֲרִין וּמִסְתַּחֲרִין, כַּמָּאן דְּאֲסַתְחִי בְּנִהְרָא עֲמִיקָא מִמָּה דְהוּה בֵּיה. וְאֲתַקִּיִּמוּ כְּלָהוּ בְּרַחֲמֵי, וְלִית דִּינָא אֲשַׁתְּכַח, וְכֹל הֲגֵי תִשְׁעָה כַּד נִהְרִין כְּחֻדָּא, כְּלָהוּ אֲסַתְחִינִין בְּרַחֲמֵי.

וּבְגִין כֶּף אָמַר מִשָּׁה זְמָנָא אַחְרָא, (במדבר יד) יִי אֶרֶךְ אַפְּיִם וְרַב חֶסֶד. וְאֵלוּ אָמַת לָא קְאָמַר. מִשׁוּם דְרָזָא דְמִלְהָ, אִינוּן תִּשְׁעָה מְכִילֵן דְנִהְרִין מִעֲתִיק יוֹמִין לְזַעִיר אֲפִין. וְכַד אָמַר מִשָּׁה זְמָנָא תְנִינָא, תִּשְׁעָה תְקוּנִין אָמַר. וְאִינְהוּ תְקוּנֵי דִיקְנָא דְמִשְׁתַּפְּחֵי בְזַעִיר אֲפִין, וְנִחַתִּין מִעֲתִיק יוֹמִין וְנִהְרִין (דף ק"ט ע"ב) בֵּיה. וּבְגִין כֶּף אָמַת תְּלִיָּא בְּעֲתִיקָא, וְהִשְׁתָּא לָא אָמַר מִשָּׁה וְאָמַת.

תְּנָא, שְׁעָרֵי דְרִישָׁא דְזַעִיר אֲפִין, כְּלָהוּ קְשִׁישֵׁי, תְּלִין עַל תְּלִין. וְלָא שְׁעִיעִין. דְּהָא חֲמִינָא דְתֵּלַת מוּחֵי בְתֵּלַת חֲלָלֵי מִשְׁתַּפְּחִין בֵּיה, וְנִהְרִין מִמּוּחָא סְתִימָאָה. וּמִשׁוּם דְמוּחָא דְעֲתִיק יוֹמִין, שְׁקִיט וְשְׁכִיף כְּחֻמַּר טַב עַל דְּוִרְדֵּייהָ, שְׁעָרוּי כְּלָהוּ שְׁעִיעִין, וּמִשִּׁיחִין בְּמִשְׁחָא טַב. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, (דניאל ז) רֵאשֵׁה כְּעֻמַּר נִקְא.

וְהָא דְזַעִיר אֲפִין, קְשִׁישִׁין וְלָא קְשִׁישִׁין. דְּהָא כְּלָהוּ תְּלִיין וְלָא מִתְקַמְּטֵי, וּבְגִין כֶּף חֲכַמְתָּא נִגִיד וְנִפִיק. אָבַל לָא חֲכַמְתָּא דְחֲכַמְתָּא, דְאִיהִי שְׁכִיכָא וְשְׁקִיטָא. דְּהָא תְנִינָא דְלִית דִּידַע מוּחֵיהָ דְעֲתִיק יוֹמִין, בַּר אִיהוּ. וְהָא דְכְּתִיב, (איוב כח) אֱלֹהִים הַבִּין דְרַכָּה וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, בְּזַעִיר אֲפִין אֲתַמַּר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיף בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

תְּקוּנָא תְנִינָא. נִפִיק שְׁעָרָא, וְסָלִיק מְרִישָׁא דְפּוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא דְפִתְחָא דְפּוּמָא, וְנִחִית מִתְּחוּת פּוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא, נִימִין עַל נִימִין, בְּתַקוּנָא שְׁפִיר.

קוּם רַבִּי אַבָּא. קָם רַבִּי אַבָּא, פִּתַח וְאָמַר, כַּד תְּקוּנָא דִּדִּיקְנָא דָא מִתְתַּקֵּן בְּתַקוּנָא דְמִלְכָּא, (ס"א בְּתִיקוּנֵי מִלְכִין) (ס"א כַּד תְּקוּנָא דָא מִתְתַּקֵּן בְּדִיקְנָא דְמִלְכָּא אֲתַחֲוִי) כְּגַבְרַת תְּקִיף שְׁפִיר לְמַחֲזִי, רַב וְשְׁלִיט, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קמז) גְּדוֹל אֲדוּנֵינוּ וְרַב כֹּחַ. וְכַד אֲתַבְּסֵם בְּתַקוּנָא דִּיקְנָא יִקְרָא קְדִישָׁא, וְיִשְׁגַּח בֵּיה, אֲקָרִי

בְּנֵהִירוֹ דִּילִיָּה, אֶל רַחוּם וְגוֹ'. וְהָאֵי תְּקוּנָא תְּנִינָא אֲתַתְּקֵן, פֶּד נֶהִיר בְּנֵהִירוֹ
דְּעַתִּיק יוֹמִין, אֶקְרִי רַב חֶסֶד. וְכַד מְסַתְּפְלִי דָא בְּדָא, אֲתַקְרִי בְּתַקּוּנָא
אֲחֵרָא וְאַמֶּת. דְּהָא נֶהִירוֹ אֲנַפִּיָּה. (ס"א דָא נֶהִירוֹ דְּאַנְפִּין).

וְתַנְיָא, נוּשָׂא עוֹן אֲתַקְרִי דָא תְּקוּנָא תְּנִינָא, כְּגוּוּנָא דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא.
אֲבַל מְשׁוּם הֵהוּא אֲוֹרְחָא דְּנַפִּיק, בְּתַקּוּנָא תְּלִיתָא תַּחֲוֹת תְּרִין
נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, וְשַׁעֲרִין תְּקִיפִין זְעִירִין מְלִיין לְהֵהוּא אֲוֹרְחָא, לָא אֲתַקְרוּן
הֵכָא נוּשָׂא עוֹן וְעוֹבֵר עַל פִּשְׁעֵי, וְאַתְקִימוּ בְּאַתְרֵי אֲחֵרָא.

וְתַנְיָא, תְּלַת מָאָה וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ חֶסְדִּים, כְּלִילָן בְּחֶסֶד דְּעַתִּיק יוֹמִין,
וְכִלְהוּ אֶקְרוּן חֶסְדֵי קְדָמָא, דְּכְתִיב, (תהלים פט) אֵיָּה חֶסְדִּיךָ
הֵרָאשׁוּנִים, וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּחֶסֶד דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכִלְא, וְחֶסֶד
דְּזַעִיר אֲפִין אֶקְרִי חֶסֶד עוֹלָם.

וּבְסַפְרָא דְּצְנִיעוּתָא, קְרִי בִּיהַ לְחֶסֶד קְדָמָא דְּעַתִּיק יוֹמִין רַב חֶסֶד. וּבְזַעִיר
אֲפִין, חֶסֶד סְתָם. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב הֵכָא, (שמות לד) וְרַב חֶסֶד. וְכְתִיב,
(שמות לד) נוֹצֵר חֶסֶד לְאַלְפִים סְתָם. וְאוֹקִימָנָא, הָאֵי רַב חֶסֶד, מִטָּה כְּלַפִּי
חֶסֶד, לְנִהְרָא לִיָּה, וְלֹאֲדַלְקָא בּוֹצִינִי.

דְּתַנְיָא הָאֵי אֲוֹרְחָא דְּנַחֲתִית תַּחֲוֹת תְּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, וְשַׁעֲרִין זְעִירִין
מְלִיין לְהֵהוּא אֲוֹרְחָא, לָא אֶקְרִי הֵהוּא אֲוֹרְחָא עוֹבֵר עַל פִּשְׁעֵי, דְּלִית
אַתְרֵי לְאַעְבְּרָא לִיָּה בְּתַרִי גּוּוּנִי. חַד מְשׁוּם שַׁעֲרֵי דְּאַשְׁתַּכַּח בְּהֵהוּא אֲוֹרְחָא,
הוּא אַתְרֵי קְשִׁיא לְאַעְבְּרָא. וְחַד, מְשׁוּם דְּנַחֲתִית אַעְבְּרָא דְּהֵהוּא אֲוֹרְחָא עַד
רִישָׁא דְּפוּמָא, וְלֹא יִתִּיר.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ה) שְׁפַתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים, סוּמְקִין כְּוַרְדָּא, נוֹטְפוֹת מוֹר
עוֹבֵר, סוּמְקָא תְּקִיף, וְהָאֵי אֲוֹרְחָא דְּהֵכָא, בְּתַרִי גּוּוּנִי לָא (ס"א בְּתַרִי גּוּוּנִי
אֲנִים וְלֹא) אֲתַבְּסָם. מִפָּאן מָאן דְּבַעֵי לְאַגְזָמָא, תְּרִי זְמַנֵי בְּטַשׁ בִּידֵיהַ בְּהָאֵי
אֲוֹרְחָא.

תְּקוּנָא רַבִּיעָא נַפִּיק שַׁעֲרָא, וְאַתְתְּקֵן, וְסַלִּיק וְחַפִּי בְּעַלְעוּי, בְּתַקְרוּבָתָא
דְּבוּסְמָא. הָאֵי תְּקוּנָא יָאָה וְשַׁפִּירָא, לְאַתְחַזֵּיא הוּד וְהֶדֶר הוּא (ס"א
הוּד עֲלָאָה). וְתַנְיָא, הוּד עֲלָאָה, נַפִּיק וְאַתְעַטֵּר וְנִגִּיד לְאַתְאֲחַדָּא (ס"א לֹאֲחַ דְּעַלְעוּי)
בְּעַלְעוּי, וְאַתְקְרִי הוּד זְקָן. וּמֵהָאֵי הוּד וְהֶדֶר, תְּלִיין אֲלִין לְבוּשֵׁי, דְּאַתְלַבֵּשׁ
בְּהוּ, וְאַיְנוּן פּוּרְפִירָא יְקִירָא דְּמַלְפָּא. דְּכְתִיב, (תהלים קד) הוּד וְהֶדֶר לְבָשֶׁת,
תְּקוּנִין דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְאַתְתְּקֵן בְּהָאֵי דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם, יִתִּיר מְכַל דְּיוֹקְנִין.
וְתַנְיָא (דף קמ"א ע"א) הָאֵי הוּד, פֶּד אֲתַנְהֵר בְּנֵהִירוֹ דְּדִיקְנָא עֲלָאָה, (נ"א דָא)
וְאַתְפִּשֵׁט בְּשָׂאָר תְּקוּנִין נֶהִירִין. הָאֵי הוּא נוּשָׂא עוֹן מֵהָאֵי גִיסָא,
וְעוֹבֵר עַל פִּשְׁעֵי מֵהָאֵי גִיסָא. וּבְגִין כֶּף, (שיר השירים ה) לְחִיָּו כְּתִיב. וּבְצְנִיעוּתָא